

نقربرات

۵۴

نگهبان سنت و دغدغه تحدید قدرت

به بهانه صدمین سالروز قمری تولد
آیت‌الله‌العظمی صافی گلپایگانی

حجاب واجب حجاب جایز

نگاهی به مبنای فتوای اخیر
آیت‌الله‌العظمی مکارم شیرازی

مرجعیت شورایی در روایات موضوعیت ندارد

ولایت فقیه؛ ناشناخته اجتماعی

استخاره ناشی از اشراق باطنی است

گفتگو با آیت‌الله گرامی قمی

تأملاتی در ماهیت و اهداف حرکت امام حسین علیه‌السلام

مارتین لوتر شیعه؟

سید کمال حیدری چه می‌گوید
و چه می‌خواهد؟

حرفه‌های پُل و وضعیت روحانیون در ایران پسا انقلابی

آیا افزایش جمعیت مسلمانان، تهدیدی علیه بشریت است؟

دکتر سارا شریعتی: بنیادگرایی دینی محصول نهاد رسمی دین نیست

پس از مکاتب نجف و قم؛ و اینک مکتب کابل!

گفتگو با مردم‌شناس مقیم پاریس

ضرورت گذر از حکمت صدرابه مشاء برای جهانی شدن

گفتگو با فیلسوف برجسته افغان

کانال تقریرات در تلگرام

تلاشی دیگر برای تقریر اخبار اندیشه و فرهنگ

@taqdiratjournal

استخاره‌های من از راه اشراق و اجازه باطنی است

گفت‌وگوی یک انسان‌شناس فرانسوی با آیت‌الله العظمی گرامی قمی

۲

• معنای درست استخاره چیست؟ همان طلب خیر است؟

استخاره به دو معناست. یکی دعا برای اینکه خیر پیش بیاید. این همان طلب خیر از خداست. معنای دوم هم طلب نشان دادن راه خیر است که از طریق استخاره با قرآن یا تسبیح است. برای هر دو استخاره هم دلیل معتبر داریم. می‌دانیم که انسان دائماً بر سر دوراهی راه راست و راه غیر راست متحیر می‌شود. پس از تفکر و مشورت اگر تحیر ادامه داشت می‌تواند به استخاره روی بیاورد. مثلاً برای ازدواج با شخص خاصی یا برای انجام معامله مهمی و یا پذیرش یک مسئولیت استخاره می‌کنند. استخاره از معجزات اهل بیت (ع) برای شیعیان در عصر غیبت است که مردم به انتخاب و تصمیم درست برسند.

• مردم برای چه مواردی به شما مراجعه می‌کنند که استخاره بگیرید؟

مردم در مشکلاتی که برای‌شان در زندگی پیش می‌آید و سردرگم می‌شوند و نمی‌توانند تصمیم بگیرند، رو به استخاره می‌آورند. نتیجه هم می‌بینند، وگرنه این‌قدر برای استخاره مراجعه نمی‌کردند. حتی در پرونده‌های قضایی هم مورد‌هایی داشته‌ایم که شخص قاضی مردود و دچار شبهه بوده و به استخاره پناه آورده است. بعد که استخاره کرده و در پاسخ گفته‌ایم صورتان درست نیست، نسبت به صدور حکم توقف کرده، پیگیری و تفحص بیشتری کرده و فهمیده حق با استخاره بوده است، و بسیار مبتهج شده و نتیجه تحقیقش را به ما اطلاع داده است.

• آیا حضرت محمد (ص) و امامان شیعه هم استخاره می‌گرفتند؟

استخاره برای رفع تحیر است. آنها به مبدأ وحی و غیب آگاه بودند و حقیقت امر را می‌دانستند و نیازی به استخاره نداشتند. ولی به دیگران سفارش کرده‌اند و روایات متعددی داریم امامان ما یاد می‌دادند که شیعیان با قرآن یا تسبیح و ... استخاره بگیرند. اما دلیلی نداریم که نشان دهد خودشان برای خودشان استخاره گرفته باشند.

• برخی مسیحیان خصوصاً پروتستان‌ها هم با انجیل استخاره می‌کنند.

پس چرا سنی‌ها از قرآن برای استخاره استفاده نمی‌کنند؟ اهل سنت استفاده‌های زیادی از قرآن می‌توانستند بکنند ولی نکرده‌اند. از پیامبر هم استفاده درستی نکرده‌اند. پیامبر ما آن همه صحابه خاص داشتند، ولی اهل سنت خیلی از احکام خود را از ابوهیره می‌گیرند که فقط یک سال و نیم در کنار پیامبر بوده و بیش از سی هزار حدیث نقل کرده است! حتی گفته شده که خلیفه دوم او را به دلیل همین کثرت جعل حدیث توبیخ کرده بود. البته الان خیلی از اهل سنت در داخل و خارج کشور برای استخاره به بنده مراجعه می‌کنند. مدتی قبل جمعی از روحانیون اهل سنت سیستان به دیدن من آمده بودند و از من استخاره خواستند. حتی برخی کشیش‌های تهرانی هم از من استخاره می‌خواهند.

• آیا زمان خاصی برای استخاره وجود دارد؟

نقل شده که مثلاً عصر جمعه بعد از نماز و یا زمان‌های خاصی در ایام هفته. ولی این قبیل نقلیات، به نظر مدرک معتبری ندارند و قول صواب آن است که در خانه خدا همیشه باز است. استاد ما علامه طباطبایی نیز به من گفتند که من اعتقاد به زمان خاصی برای استخاره ندارم. عقیده من هم همین است.

• نیت درست استخاره چگونه باید باشد؟

همین که در عقل و ذهن و دل خود متحیر باشد کافی است و لازم نیست چیزی به زبان بیاورد.

• برای چه مواردی نمی‌شود استخاره گرفت؟

هر کجا که متحیر شدیم و از طریق مشورت و مشاوره هم به جایی نرسیدیم و دستور روشن عقلی و شرعی هم نداشتیم می‌شود استخاره کنیم.

• چرا استفاده از قرآن‌هایی که بالای صفحات آنها خوب و بود و متوسط نوشته بودند کمتر شده است؟

استخاره مثل فقه و اصول و پزشکی و فلسفه و امثال اینها نیست که فقط بحث علمی باشد. بحث استخاره، بحث اشراق است؛ یعنی ارتباط معنوی دل

اوایل اسفند ۱۳۹۴ به همراه یک پژوهشگر فرانسوی که مشغول پژوهش انسان‌شناختی درباره «استخاره و فال حافظ» بود، به خانه آیت‌الله العظمی محمدعلی گرامی قمی رفتیم که استخاره‌هایش چندین دهه است زبانزد بوده و آوازه آن از طریق اینترنت به این جامعه‌شناس فرانسوی نیز رسیده بود. آقای گرامی اکنون که هشتاد سالگی قمری‌اش رو به اتمام است، همچنان بعد از نماز مغرب و عشا در دفترش می‌نشیند و برای ده‌ها نفر که منتظر نشسته‌اند، استخاره می‌گیرد. آیت‌الله گرامی متولد ۱۳۱۷ شمسی در قم و نواده خواهر مرحوم شیخ ابوالقاسم کبیر قمی است که پیش از ورود آیت‌الله شیخ عبدالکریم حائری یزدی به قم در سال ۱۳۰۱ شمسی، مجتهد طراز اول شهر بود. وی که از شاگردان علمایی همچون حضرات آیات عظام بروجردی، امام خمینی، داماد، مرتضی حائری یزدی و اراکی بوده، اکنون از مراجع تقلید قم محسوب می‌شود و از طرفی مشهورترین صاحب‌استخاره قم نیز به شمار می‌رود.

استخاره یک حالت معنوی ناشی از ارتباط با عالم غیب است و انتظار نداریم هر کسی بتواند چنین ارتباطی برقرار کند.

با عالم غیب. برای این ارتباط نمی‌شود دستور کلی داد و بالای صفحه نوشت که این آیه خوب یا بد است. اولاً همه آیات خوب هستند. ثانیاً در هر حادثه‌ای یک اشراق جداگانه نسبت به همان آیه در قیاس با حوادث دیگر به وجود می‌آید. در دلایل استخاره آمده که به «ما وقع فی قلبه» یعنی هر چه که به دلمان می‌افتد توجه کنیم و مواردش هم فرق می‌کند.

• پس استفاده این چنین قرآن‌هایی را اشتباه می‌دانید.

• افراد معمولی چطور می‌توانند استخاره بگیرند؟ آیا می‌توانند با اینترنت و گوشی هم استخاره بگیرند؟

دستور استخاره عام و برای همه است، ولی استخاره کسانی عملاً به نتیجه موثر می‌رسد که در یک ارتباط باطنی در خواب یا بیداری به آنها اجازه داده شده باشد. حتی ممکن است کسانی خیلی عالم باشند ولی به آنها دستور باطنی داده نشده باشد. نقل است که مرحوم حاج شیخ عبدالکریم حائری با قرآن استخاره نمی‌گرفتند و می‌گفتند من استخاره با قرآن را نمی‌فهمم و نمی‌دانم اگر مثلاً «قال موسی» آمد چه باید برداشت کنم. اما ایشان با تسبیح برای خود و دیگران استخاره می‌گرفتند. پس استخاره از باب اشراق است و باید آن ارتباط و اجازه باطنی برقرار شود.

• ببخشید متوجه نشدم. پس یعنی نمی‌شود با اینترنت و گوشی استخاره گرفت؟

نمی‌شود. عرض کردم استخاره یک حالت معنوی ناشی از ارتباط با عالم غیب است و انتظار نداریم هر کسی بتواند چنین ارتباطی برقرار کند.

• آیا افراد معمولی می‌توانند با قرآن‌های ترجمه‌دار استخاره بگیرند؟

نه. حتی با قرآن عربی هم نمی‌شود و هر کسی نمی‌تواند. چون نیاز به ارتباط معنوی و روحی با عالم غیب دارد.

• عمل به نتیجه استخاره واجب است؟

نه واجب نیست، ولی قبیح است که مخالفت کند، چون نظر خدا را گرفته و درست نیست که مخالف آن عمل کند. از این جهت، استخاره

مثل تعبیر خواب است چرا که تأویل رؤیا را هر کسی بلد نیست. تعبیر خواب ربطی به سواد و علم ندارد. یک خانم بی‌سواد در نجف بوده که تعبیر خواب می‌دانسته است. یکی از علما از این خانم می‌پرسد که چطور توانستی تعبیر خواب یاد بگیری. این خانم گفته بود من فقیر بودم و به حضرت عباس(س) متوسل شدم و در خواب به من گفتند که یک تسبیح بخر و ما به تو می‌گوییم که چه جوابی در تعبیر خواب مردم بگویی. می‌گفت کسی در گوش من می‌گوید. پس ربطی به علم ندارد و به عالم غیب مرتبط است.

• آیا درست است که برای یک نیت چند بار استخاره بگیریم؟

تکرار خوب نیست. میزان اولین استخاره است.

• پس چرا خیلی‌ها این کار را می‌کنند؟

اشتباه می‌کنند. ما هم اگر بدانیم کسی قبلاً برای یک نیت و کار استخاره گرفته، هرگز استخاره مجدد نمی‌گیریم.

• سؤال بعدی من مربوط به خود شماست. چرا استخاره‌های شما

این قدر معروف شده است؟

شما از کجا شنیده‌اید؟

• در فرانسه. وقتی کمی درباره استخاره تحقیق می‌کنیم حتماً به نام شما برخورد می‌کنیم.

نمی‌دانم. دشمنان شاید قصد تمسخر شیعه را داشته‌اند که بگویند شیعیان قرآن را برای همین کارها می‌خواهند. شنیدم یک تلویزیون سعودی مدتی در تیتراژ خبری خود هر روز تصویر استخاره گرفتن مرا نشان می‌داد. حتی شنیدم که شبکه‌های «صدای آمریکا» و «من و تو» هم چنین قصدی داشته‌اند. بعضی‌ها هم تعجب می‌کنند. خصوصاً وقتی من قبلاً جواب تلفنی هم می‌دادم و تماس‌ها هم زیاد بود و به سرعت جواب می‌دادم. اینها نمی‌دانند که وقتی خداوند لطفی بکند، لطف خدا زمانی نیست و زمان کم و زیادش فرقی نمی‌کند. البته من تالیفات کتب و آثار علمی زیادی دارم، ولی آنها اغلب اطلاع‌رسانی نمی‌شود و فقط به همین استخاره شناخته شده‌ام. نزدیک چهل جلد تألیف کرده‌ام که برخی از این تالیفات تا ۲۶ بار تجدید چاپ شده‌اند. استخاره هم به ما دستور داده شد که مشکلات مردم را برطرف کنم و مضایقه نمی‌کنم.

• نحوه استخاره گرفتن خود را می‌توانید بگویید.

قابل توضیح نیست. یک نحوه ارتباط با خداست.

• آیا روش خاصی برای آموزش استخاره به روحانیون وجود دارد؟

در روایات ما روش‌های متعددی گفته شده است که بعضاً در مفاتیح نیز آمده است. اما اینها ظاهر قضیه است و مهم آن اجازه باطنی و ارتباط معنوی است که ممکن است از طریق و راه دیگری به جز روش‌های نوشته شده به وی الهام شود. الهامات خدا راه‌های زیادی دارد. خداوند در قرآن فرموده که به زنبور عسل هم وحی می‌کنیم.

• استخاره با علم تفسیر ارتباط دارد؟

تا حدودی. علم تفسیر به منزله مقدمه استخاره است و هم‌هانش هم علم تفسیر نیست. از یک آیه ممکن است هر بار در خصوص هر

نیت برداشتی جداگانه به ذهن برسد که با برداشت از همان آیه در استخاره دیگری برای نیت شخص دیگر، متفاوت است. سرعت انتقال مطلب سبب شده است که بعضی‌ها درباره من بگویند فلانی حتی نگاه هم به متن قرآن نمی‌کند.

• فرق بین تفأل و استخاره چیست؟

تفأل به منظور پیش‌بینی و پیش‌گویی است و نیت شخص درباره این نیست که کاری انجام دهد. ولی در استخاره، شخص مردد است که کاری را بکند یا نکند و مصلحت را نمی‌داند. نتیجه استخاره از این جهت مثل نسخه پزشک است. تفأل با قرآن خوب نیست و روایت داریم که دستور داده‌اند با قرآن تفأل نگیرید.

• خودتان هم برای کارهای خود استخاره می‌گیرید؟

بله. زیاد. مثل همین امروز صبح. برای بعضی ملاقات‌ها استخاره می‌گیرم.

• بله مصاحبه با من استخاره نگرفتید؟

شاید برای مصاحبه امروز هم استخاره گرفته باشم ■

